

Päivähoitoyksikkö / toimipiste Pk Satakieli	Toimintakausi 2017-2018
Osoite Von Daehnin katu 19, 00790 Helsinki	
Puhelin 09 31024852	Sähköpostiosoite satakieli.paivakoti@hel.fi
Päivämäärä jolloin esiopetuksen toimintasuunnitelma on käsitelty ja hyväksytty 9.10.2017	Päiväkodin johtajan allekirjoitus ja nimenselvennys Anneli Haura

Oppimisympäristön ja pedagogisen toiminnan kuvaus

(ryhmät, esiopetuksessa olevien lasten määrä, tilat, pedagogiset tai toiminnalliset ratkaisut ja painotukset)

Albatrossien esiopetusryhmässä on yhteensä 32 lasta. Lapset on jaettu neljään pienryhmään; Puput, Siilit, Oravat ja Pöllöt. Pupujen ja Siilien kanssa toimii lastentarhanopettaja ja lastenhoitaja, samoin Oravien ja Pöllöjen kanssa. Esiopetusaika on klo 9-13. Päiväkoti aukeaa klo 6.30 ja sulkeutuu klo 17.00.

Esiopetusryhmällämme on käytössä omat eskaritilat (2 huonetta) ja lisäksi hyödynnämme toiminnassa ja leikeissä mahdollisimman paljon päiväkodin muita tiloja sekä jumppasalia. Leikkiympäristöä muokataan jatkuvasti lapsiryhmän tarpeita ja kiinnostuksen kohteita vastaavaksi.

Ulkoilemme aamupäivisin porrastetusti klo 9-11.30. Puolen ryhmän ulkoillessa, toinen puoli toimii sisällä. Käytössämme on päiväkodin piha-alue sekä aidattu metsäpiha. Lisäksi retkeilemme viikottain lähimaastossa.

Albatrossien viikko rakentuu seuraavasti: Maanantaisin ja tiistaisin teemme mm. kielellisiin ja matemaattisiin valmiuksiin liittyviä tehtäviä toimintaa ja Apilatie eskari -kirjaa hyödyntäen. Keski viikkoisin esikoululaisille on ohjattua liikuntaa, vuoroviikoin sisällä ja vuoroin ulkona. Torstaisin teemme retkiä lähiympäristöön ja hyödynnämme myös Helsingin kaupungin tarjoamia retkeilymahdollisuuksia. Yhteistyökumppaneitamme ovat mm. Latokartanon peruskoulu, Viikin normaalikoulu, kirjastot, Liikuntamyly ja Malmin seurakunta. Perjantaisin tarjoamme monipuolista taidekasvatusta kuten kädentöitä, musiikkia, draamaa ym.

Kaksi kertaa kuussa päiväkodissamme on koko talon yhteisiä laulu- ja liikuntatuokioita.

Painotamme arjessamme kiireettömyyttä ja läsnäoloa, jossa aikuisella on aikaa kuunnella ja huomioida lasta yksilöllisesti. Huomioimme toiminnassamme koko ryhmän ja yksittäisen lapsen tarpeet.

Esiopetuksessa korostamme sosiaalisten taitojen harjoittelemista sekä omasta itsestä huolehtimista. Toimimme erilaisissa kokoonpanoissa ja harjoittelemme toimimaan yhdessä kaikkien kanssa.

Vanhempiin luodaan luottamuksellinen suhde kasvatuskumppanuuden hengessä, ja vanhemmilta tulevia ideoita huomioimme toiminnan suunnittelussa.

Satakielessä on tänä toimintavuotena lisänä kielirikasteinen opetus. Opetuskieli on ranska. Opetusta annetaan kahtena päivänä viikossa esiopetuksen ajan.

Laaja-alainen osaaminen

(mitä toimipistekohtaisia asioita ja toteuttamisen tapoja, miten lapset osallistuvat ja vaikuttavat toiminnan ja oppimisympäristön suunnitteluun?)

*Ajattelu ja oppiminen:

Lapselle annetaan aikaa kokeilla, yrittää, erehtyä ja asioita ihmetellään yhdessä tutkien positiivisessa sekä kannustavassa ilmapiirissä. Lasta tuetaan löytämään omat ominaiset ja mielekkäät tavat oppia ja lähestyä häntä kiinnostavia asioita ja ilmiöitä. Lasten kiinnostusten kohteisiin kiinnitetään arjessa ja toiminnan suunnittelussa huomiota monipuolisesti eri tavoin ja keinoin. Lapsia kannustetaan tuomaan esille omia ajatuksiaan ja mielipiteitään ja perustelevaan niitä.

*Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu:

Esiopetuksen syyskauden teemana on Suomi 100, jossa tutustumme Suomen historiaan sekä omaan kulttuuriimme. Päiväkotimme osallistuu tänä vuonna kielirikasteisen esiopetuksen kokeiluun. Ryhmässämme toimii kahtena päivänä viikossa ranskan kielen opettaja ja lapsilla on mahdollisuus oppia ranskaa eskaritoiminnan lomassa. Esiopetusryhmässämme on muutamia eri kieli- ja kulttuuritaustaisia lapsia. Tutustumme esiopetusvuoden aikana näihin, ja muihin kulttuureihin.

Esiopetuksessa harjoitellaan vuorovaikutus- ja tunnetaitoja. Tuemme lapsia kaverisuhteiden luomisessa ja niiden ylläpitämisessä. Esiopetuksessa rohkaisemme lapsia ilmaisemaan itseään ja omia mielipiteitään.

*Itsensä huolehtiminen ja arjen taidot:

Esiopetusvuonna harjoitellaan omatoimisuutta ja omatoiminnan ohjausta. Itsestä huolehtimisen taidoissa korostuu myös muiden huomioiminen ja tilannetaju; miten missäkin tilanteessa käyttäytyään ja toimitaan.

Esiopetusvuoden tavoitteena on, että lapset oppivat huolehtimaan omasta hyvinvoinnistaan. Erityisesti kiinnitämme huomiota lasten monipuoliseen liikkumiseen ja terveelliseen ruokavalioon.

Retkeillessä lähiympäristössä ohjaamme lapsia kiinnittämään huomiota liikennesääntöihin ja turvalliseen käyttäytymiseen liikenteessä. Loppusyksystä on tulossa liikennekaupunkiin 3 käyntikertaa, jossa näitä taitoja vahvistetaan edelleen.

Päiväkotipäivän päätteeksi hakutilantessa lapsi kertoo itse päivän sisällöstä, tapahtumista ja tekemisistä vanhemmalleen. Autamme lasta apukysymyksen tuottamaan viestiä päivän kulusta.

Ohjaamme lasta arvioimaan omaa onnistumistaan ja edistymistään sekä tuemme lapsia sietämään epäonnistumisia ja selviämään niistä.

*Monilukutaito:

Tuemme lapsia ymmärtämään ympäristöään ja siinä olevia viestejä tutkimisen ja oivaltamisen keinoin. Tarkastelemme yhdessä kuvia ja yritämme tulkita niitä, pysähtelemme retkillä ihmettelemään näkemiämme kylttejä ja tekstejä. Lapset tuottavat yksilöllisten taitojensa ja kokemustensa mukaan kuvallisia/sanallisia viestejä esimerkiksi saduttamalla. Lapset tuottavat esityksiä draaman keinoin omista kiinnostusten kohteistaan (sadut, pelit, teatteri, tv-ohjelmat, musiikki jne.).

Tabletti toimii tiedonhaussa helposti saatavana välineenä, jonka avulla voi tarkastella yhdessä esimerkiksi lasten esille tuomia aiheita. Opastamme lasta tiedonhaussa ja löytämään omia kiinnostusten kohteitaan.

*Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen:

Käytämme lasten kanssa tablettia ja digikameraa valokuvaukseen, videointiin, tiedonhakuun ja pedagogisiin oppimispeleihin. Kuuntelemme äänisatuja, erilaisia ääninäytteitä, ajankohtaisia uutisvideoita esim. eläimistä, tapahtumista tai muista lasta kiinnostavista asioista. Tutustumme erilaisiin sovelluksiin, kuten reitti- ja karttaoppaisiin, geokätköilyyn, QR-koodeihin jne. Teemme koodauksen alkeita esim. multilink-kuutioiden avulla. Hyödynnämme myös Apilatien esiopetuskirjaan liittyvää digimateriaalia.

*Osallistuminen ja vaikuttaminen:

Olemme yhdessä keskustelleet esiopetusryhmän säännöistä ja toimintatavoista. Lapset itse miettivät tarpeellisia ohjeita, jotta kaikilla on mukavaa ja turvallista. Kannustamme huomioimaan ja auttamaan toisia.

Pidämme satunnaisesti lastenkokouksia, joissa kuuntelemme lasten toiveita ja ideoita esiopetusryhmän toiminnalle. Päivittäisessä arjessa myös lasten toiveita, kiinnostusten kohteita ja mielipiteitä kuunnellaan.

Jokainen on vastuullinen ja aktiivinen esiopetusryhmän jäsen ja kaikilla on mahdollisuus vaikuttaa yhteiseen arkeen ja päätöksentekoon. Myös LEOPS-keskustelujen yhteydessä lapsi voi halutessaan olla mukana keskustelussa. Myös tämä vahvistaa sitä, että lasten ääni saadaan kuuluviin.

Oppimiskokonaisuudet, teemat, projektit

Huomioimme toiminnassamme juhlapyhät, vuodenajat sekä kalenterivuoden merkittävät päivät. Näiden yhteydessä toteutuu esiopetuksen erilaiset oppimiskokonaisuudet ja työtavat. Syksyn toimintakaudella huomioimme erityisesti seuraavat päivät: Maailman eläinten viikko 4.-10.10, YK:n päivä 24.10, Pyhäinpäivä 5.11, Isänpäivä 12.11. -> isänpäivä-kahvit torstaina 9.11, Lapsen oikeuksien päivä 20.11, Itsenäisyyspäivä 6.12 ja Suomi 100-juhla, Suomalaisen musiikin päivä ja päiväkotimme joulujuhla, Lucian päivä 13.12.

Ryhmässämme on käytössä Apilatien esiopetus kirjasarja. Tämän lisäksi hyödynnämme erilaisia materiaaleja lasten oppimisen tueksi.

Esiopetusvuoden teemana on Suomi 100 juhlavuotta sivuten tutustua omaan suomalaisuuteen ja laajentaa näkemystä omasta kotikaupungista ja kotimaasta. Keväällä suunnitelmisamme on suurempimuotoinen projekti avaruuteen liittyen.

Toiminnan dokumentointi ja arviointi

Toimintaa dokumentoimme lasten omiin kansioihin. Lapset valitsevat kansioonsa itselleen tärkeitä töitä ja osatöistä on kaikille yhteisiä, esim. kynätehtäviä. Lapsilla on myös omat eskarivihot, joihin tallennetaan muistoja tai tehdään erilaisia harjoituksia. Toiminnan dokumentoinnissa käytetään pääsääntöisesti digikameraa ja tablettia. Myös lapsilla on aktiivinen rooli dokumentoijina, heitä opastetaan laitteiden käytössä ja he saavat itsekin toimia kuvaajana ja taltioijana. Ryhmällämme on oma Facebook sivu, jonne teemme päivityksiä arjen toiminnasta.

Lasten itsearvioinnin toteutamme päivittäisessä vuorovaikutuksessa lapsen kanssa, keskusteluissa vanhempien ja lapsen kanssa sekä esiopetuksen harjoituskirjan kautta. Näiden lisäksi esiopetusvuoden päätteeksi lapsi arvioi omaa osaamistaan ja oppimistaan koulutyöskentelyn näkökulmasta.

Toiminnan arvioinnin pohjana on jatkuva havainnointi. Arvioimme toimintaamme tiimipalaverissa säännöllisesti koko kasvatustiimin kesken. Pohdimme muun muassa oppimisympäristön toimivuutta suhteessa ryhmän lapsiin, kasvattajan roolia eri tilanteissa ja kasvattajien eri vahvuusalueiden hyödyntämistä toiminnan toteuttamisen näkökulmasta. Käymme kasvatustiimin kesken läpi jatkuvasti lapsikohtaisia havaintoja ja heidän yksilöllisen kehityksensä vaiheita. Tarkastelemme myös ryhmädynamiikkaa ja yhteistoiminnallisuuden näkökulmia sekä reflektioimme omaa toimintaamme suhteessa lapsiin.

Huoltajien osallisuus

Huoltajille viestitään esiopetusryhmän toiminnoista päivittäisten tuonti- ja hakutilanteiden yhteydessä. Tämän lisäksi olemme yhteydessä sähköpostitse ja päivitämme ilmoitustaulun sisältöä. Myös ulko-ovia hyödynnetään informoimiseen ja siinä on nopeasti esillä ajankohtaiset tiedot. Ilmoitustaululla on esillä esiopetukseen ja koulun aloitukseen liittyvää tietoa. Lähetämme vanhemmille sähköpostilla kuukausisuunnitelman, josta käy ilmi seuraavan kuukauden toiminta ja mahdolliset tulevat tärkeät päivämäärät kuten pidemmälle retkelle lähtemiset.

Huoltajia kuullaan arjen kohtaamisissa ja LEOPS-keskusteluissa. Luottamuksen rakentaminen ja löytäminen heti esiopetusvuoden alussa mahdollistaa hyvän pohjan koko esiopetusvuodelle ja lapsen tukemiselle. Avoin vuorovaikutus molemmin puolin mahdollistaa kysymysten esittämisen matalalla kynnyksellä. Huoltajille järjestetään vuosittain vanhempainilta, jossa on erityisesti aikaa yhteiselle keskustelulle ja tiedottamiselle.

Yhteisöllinen oppilashuolto

(opetusryhmien hyvinvointi, kiusaamisen ehkäisy, sukupuolten tasa-arvo)

Esiopetusvuoden alkaessa teimme havaintoja lapsista ja heidän yksilöllisistä tarpeistaan ja ystävyyssuhteistaan. Havaintojen pohjalta kävimme keskustelua pienryhmien muodostamisesta ja jaoimme lapset toiminnallisiin pienryhmiin.

Esiopetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen ympäristöön. Siihen kuuluu sekä fyysinen, psyykinen että sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on lasten ja esiopetuksen henkilöstön turvallisuuden takaaminen. Oppimisympäristön turvallisuuden edistäminen on osa päiväkotimme toimintakulttuuria ja otamme sen huomioon kaikessa toiminnassa. Päiväkodin turvallisuus – ja pelastussuunnitelma päivitetään vuosittain. Lähietsintä- ja poistumisharjoitus toteutetaan myös vuosittain.

Oppilashuollon tavoitteena on tukea toimintakyvyn säilymistä myös fyysisistä ja psyykkistä turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa. Erilaisissa ongelma-, onnettomuus- ja kriisitilanteissa sekä niiden edellyttämässä jälkihoidossa huolehdimme lapsen ja koko päiväkodin tarvitsemasta psykososiaalisesta tuesta yhdessä muiden tarvittavien ammattilaisten kanssa.

Esiopetuksen fyysiseen ja psyykkiseen turvallisuuteen kuuluu lasten suojeleminen kaikenlaiselta väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä. Havaittuihin kiusaamistapauksiin puutummme välittömästi ja tapausten selvittäminen tapahtuu tarvittaessa yhteistyössä ryhmän kasvattajien, vanhempien ja lasten kanssa.

Kiusaamisen ehkäisy on meillä jokapäiväistä arjen pedagogiikkaa. Perustana on toteuttamamme tapa- ja moraalikasvatus. Opetamme ja vahvistamme monipuolisesti ja eri keinoin kykyä asettua toisen ihmisen asemaan, kykyä empatiaan. Opetamme yhteisen vastuun kantamista kaikkien hyvinvoinnista.

Kaikkien hyvinvointia lisäävät säännöt:

1. Toista ei satuteta
2. Puhutaan kauniisti
3. Anna toisen toimia rauhassa

Yhteistyö vanhempien kanssa:

- kuuntelemme vanhempia avoimesti ja rohkaisemme kertomaan ajatuksista jotta yhdessä toimisimme lapsen parhaaksi
- kerromme rehellisesti lapsen päivän sujumisesta ja siitä miten esim. nahistelut ym. tilanteet on selvitetty ja hoidettu.

Eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten suomi toisena kielenä opetuksen järjestelyt, äidinkielen tuki ja tarvittaessa valmistava opetus

Ryhmässämme on muutamia eri kieli- ja kulttuuritaustaisia lapsia, joiden kielitaidon kehitystä arvioimme LEOPS-keskustelujen yhteydessä suunnitellen yhdessä perheen kanssa lapsen monikielisyuden suunnitelman. Suunnitelmaan kirjataan havaintoja lapsen kielen kehityksestä ja keinoja, joilla parhaiten kyseisen lapsen kielenkehitystä viedään eteenpäin niin kotona kuin päiväkodissakin. Kotiympäristössä perhe vastaa äidinkielen/kielten kehittämisestä ja kulttuuriperinteen siirtämisestä, päiväkodissa lapsi saa tuen suomen kielen oppimiseensa.

Havainnoimme eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten suomen kielen oppimista leikkeissä ja ohjatuissa tilanteissa ja tämän lisäksi hyödynnämme erilaisia havainnoinnin materiaaleja, kuten Kettu-tehtävää, Lauran päivää ja kielen kehityksen seurantalomaketta. Havaintojen pohjalta toteutamme ryhmässä suomen kielen oppimista tukevaa toimintaa (S2-opetus). Hetkistä pyrimme tekemään moniulotteisia ja toiminnallisia (leikitään, pelataan, luetaan, satuillaan, tutkitaan). Pienryhmissä paremmin suomea puhuvat tukevat kielen oppimista.

Teemme yhteistyötä alueemme S2-lastentarhanopettajan kanssa. Hän tukee kasvatushenkilöstöä eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten kielimaailman tukemisessa ja tarpeen mukaan hän havainnoi ja osallistuu LEOPS-keskusteluihin

Yleistä, tehostettua ja erityistä tukea saavien lasten esiopetuksen järjestelyt

Esiopetusryhmässä on myös erityistä tukea kasvulleen ja kehitykselleen tarvitsevia lapsia. Tällöin jokin kehityksen osa-alue tarvitsee vahvistettua tukea meiltä aikuisilta sekä mallia toisilta lapsilta. Tukea voi tarvita lapsi jolla on viivettä ikätasoonsa nähden esim. liikunnallisessa tai kielellisessä kehityksessä tai voi olla pulmia omien tunteiden ilmaisussa ja hallinnassa sekä leikissä ja sosiaalisissa suhteissa.

Erityisen tuen tarve näkyy eri tavoin arjen tilanteissa – miten lapsen oleminen ryhmässä sujuu. Pohdimme asiaa yhdessä perheen ja yhteistyötahojen kanssa esiopetuksen oppimissuunnitelmien yhteydessä. Päiväkoti tekee yhteistyötä vanhempien suostumuksella esim. puheterapeutin, toimintaterapeutin, terveyskeskuspsykologin ja perheneuvolan kanssa. Asiantuntijalausunnon perusteella lapselle voidaan tarjota erityiskasvatuksellista tukea. Tarjottavasta tuesta sovitaan vanhempien kanssa LEOPS-keskustelussa. Erityiskasvatuksellinen tuki on osa lapsen tavallista arkea.

Huoltajille kerrotaan poikkeavaan koulun aloitukseen liittyvistä asioista ja kuulemismenettelyistä.

- Yksilölliset tehostetun ja erityisen tuen suunnitelmat kirjataan lapsikohtaisiin suunnitelmiin.
- Moniammatilliseen arviointikeskusteluun osallistuvat päiväkodin johtaja, lastentarhanopettaja, kiertävä erityislastentarhanopettaja sekä tarvittaessa suomi toisena kielenä -opettaja, neuvolan terveydenhoitaja tai muu asiantuntija.

Esiopetuksen ja perusopetuksen välinen yhteistyö (yhteistoimintasuunnitelma)

Liite

Suunnitelman

päivämäärä

25.09.2017

Muut yhteistyötahot